

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.
Pe jumătate de an 4 cor.

Pentru România și alte
țări străine pe an 10 cor.

—
Un număr singuratic
10 filer.

PROGRESUL

Redacția și Admini-
strația Nr. 817.

—
Telefon Nr. 29.

—
Apare în fiecare
Sâmbătă.

—
Inserate după invoială.

—
Manuscripte nu se
înapoiază.

Vecinic tînguitorii!

Nu era zi dela Dzeu, și în fiecare zi nu era clipă, în care întîlnindu-mă cu oarecineva, fie bărbat, dar mai ales femeie, să nu mi-se fie tînguit neîncetat.

Intr'adevăr sînt tare mulți oameni, mai cu seamă noi Români, cari una'ntr'una se tot tînguesc, nefiind mulțumiți nici măcar cu starea lor de o clipă trecătoare, dar mi-te dacă ar fi pe timp mai îndelungat, chiar și dacă la dreptul vroind n'au nicio pricină binecuvîntată ca să se tot vaite.

Și precumpe o clipă, așa zi de zi, an de an, îi tot auzi vaitîndu-se.

Această tînguire din cauza nemulțumirii, s'a prefăcut la ei încetul cu încetul în datină, din datină în trebuință, ear din trebuință într'un fel de plăcere. În chipul acesta ei nu s'ar simți bine nicidecum, dacă nu și-ar găsi locul nimerit, unde să poată ofta, și dacă n'ar afla cumva vr'un motiv cit de mic care să le pricinuiască o îndoială în privința stării lor.

Nimic din ceiace au, nu li-e pe plac, îndată ce văd la alții ceva mai deosebit. Chiar bucurii demult așteptate, iute le perd și li-se strică, îndatăce se gîndesc la lucrările de cari alții se bucură.

Spre pildă, era aproape să se bucure, că a putut gusta aerul răcoritor și înviorător dela Mehadia, dar acum aude că prietenul său, cunoscutul, se duce la Sinaia,

numaidecît i-a perit orce început de bucurie, și începe fără motiv, să se vaite. Altul a dorit ferbinte să aibă o casă. Dar uite, că și o rudă a lui și-a zidit o casă, și încă cucit mai frumoasă decît a lui! Numai-decît găsește celei alui o mulțime de scaderi, cari de cele mai multeori nici nu sînt cu adevărat, și eată-l așadară tînguindu-se, dorind apoi s'o dărime, sau să o vîndă.

Și așa am putea da o mulțime de pilde cu toți ștreberii, driviștii noștri, cari vecinic se tot tînguesc și fac pe numulțumiții, cînd la dreptul vorbind starea traiului lor e de cele mai multeori de o fericire vrednică de rivnit.

Și cu duhul nemulțumirii lor, care înriurește ușor ca o otravă molipsitoare asupra minții celor mititei, crește lăcomia de a avea tot mai mult, mania, pasiunea de a căpăta bani tot mai mulți, o pasiune care de cele mai multeori, dacă nu întotdeauna, duce pe povîrnișul păcatului și al renegării.

Unde se poate căștiga bani mai iute și mai ușor, acolo nu lipsesc oamenii de felul celor amintiți.

În privința ruinei multor familii românești, și a o mulțime de membri din neamul, din familia cea mare a noastră, nu e altceva de vină, decît numai stricătioasa lăcomie după mai mult, împreună de vecinica tînguire.

Dealtfel nici nu trebuie defel să ne mirăm, dacă pelîngă toate acestea, îi mai auzim pe acești vecinic tînguitorii, luînd de

cle mai frumoase și fericite zile, tocmai pe acelea, în cari i-am văzut fiind cei mai nenorociți. Cuadevărat, îi putem asemăna cu acei inconștienți vrednici de o milă desprețuitoare, cari nu-și dau seama bine de starea vieții lor, și cred — bineînțeleș numai în închipuirea lor puternică, — că tot mereu sînt bolnavi, deși sînt mai sănătoși decît orcînd.

De cele mai multeori vîrstnicii pătinesc de această boală închipuită, și deobicei îi veî auzi lăudînd și dînd preț fericirii trecutului lor, zilelor copilăriei lor. Și aceasta o fac cu o bucurie împărtășită, adeseori într'un grad așa de mare, încît starea lor actuală le devine într'adevăr nesuferită.

Întotdeauna ei aseamănă prea bucuos ceiace se întîmplă acum, cu ceiace s'a întîmplat altădată. Bucuriile de astăzi, cu cele de odinioară, și ceiace a fost în trecut se preamărește pe scoteala timpului de acum.

Adeseori însă încăpătîinata lor dragoste de întietate față de bucuriile pierdute, nu-i totuși decît o înșelare proprie, din cauza unei închipuirii prea înflăcărate. Deciteori nu-i auzim oare, cu ce dor, cu ce însuflețire laudă ei raiul vrîstei copilăriei și a întregii lor junețe. Chiar și greșelile copilărești și zburdările din copilărie, cu cită plăcere le mai pomenesc. Ei se gîndesc cu bucurie la fiecare loc unde s'au jucat, la fiecare întîmplare, orcît de mică ar fi fost, cașicînd tot binele vieții omenești, ar fi îngrămădit în cercul strîmt al aceluî timp de dezvoltare a finței omenești.

FOILETON.

Haiducul Adam Neamțu.

— Nuvelă. —

De Dămian Izverniceanu.

Și-a bătut numai joc de dînsa, și ea poate s'ar fi împotrivit, dacă ar fi avut în cineva sprijin. Dar dela umilirea lui Adam Duma cu biciul, nu mai avea pe nimeni, cine îndrăznia să se împotriviască Sirbului? Acela risca de a se arunca de bună voe în brațele torturilor și ale morții.

Și tot gîndind ea așa mereu, își aducea aminte de sărutarea lui, a cărei arsură tot o mai simția pe buzele ei moi. Un gînd răzleț îi trecu prin minte și o clipă își simți sufletul luminat ca o noapte întunecoasă de licărirea unui fulger. Dar dacă Adam Neamțu ar fi zis către dînsa să-l însoțiască și să-l fie soție? S'ar fi dus! S'ar fi dus după dînsul în lume și nu ar mai regreta pe părinți, cuatît mai puțin pe bărbat. Iubirea ei era mare și cucit simția că-și urăște bărbatul mai mult, cuatît simția, că-l iubește mai cu foc pe celalalt. Și dacă ar fi știut regiunea în care a luat-o Adam Neamțu cu tovarășii lui, pornirile din sufletul ei ar fi îndemnat-o să-l urmăriască și unde l-ar fi ajuns să-l se acate de grumazul lui și i-ar fi zis cu duioșie în glas: „Adame, du-mă cu tine, numai pe tine te am în drag și vreau să fiu a ta!...”

Adam Neamțu în urma nopților pirotite nu se mai gîndia la nimic. Toată ziua aceia a dormit la umbra deasă de subt frunzișul des al unor fagi. Abia către amiază s'au sculat fiind răzbiți de foame.

Îmbucînd cite ceva, din nou s'au culcat până pe inserate, cînd sculîndu-se cu toții, au plecat mai departe prin desișul întunecos al codrilor. Către mezul nopții scoborau de drumul „Pămeniții” către Sasca-românească, trecură „Merganul”, și învremece ceilalți o luară pe „Chichiregu” însus către „Botuș”, Adam Neamțu și cu Lăzărîcă scoborau peste „Cracul Ursului” în „Slatina”.

Era după mezul nopții. Satul dormia liniștit. Un cine lătra somnoros. Cîțiva cocoși trîmbițară cu glasurile lor ascuțite. Cerul era acoperit de niște nouri ușori prin cari se vedea ici-colea licărirea stelelor. Pe marginea drumului străluciau licurici și păreauniște stele sclipitoare împărășiate prin earbă.

Adam și cu toărarășul său Lăzărîcă în țecerea nopții se apropiau încet de sat. Erau cu ochii în patru și cu minile pe arme, gata să zdrobiască țesta aceluia care ar îndrăzni să atenteze la libertatea lor. Ajunseră în dosul grădinilor. Prunul era tăiat de peste mijloc. Semn rău. O clipă se gîndiră că ce e de făcut, să meargă mai departe ori să se întoarcă. Se hotărîră să între ca niște pisici sălbetice, trecură prilazul și tîrîndu-se pe brînci, prin earbă, se strecoară încet până lingă curte. Așteptară nițel; niciun zgomot. Cine nu aveau în curte. Numai al vecinului lătră odată, de douăori, și tăcu. Trecură în curte, în urma lor ușa scîrțai lin. Lăzărîcă se opri, ear Adam Neamțu se strecoră pelîngă părete până la ușa tinzii. Prinse de zăvor, ale cărui taine le cunoștea, și cu o dibăcie uimitoare o descue, fără să deștepte cel mai mic zgomot.

Afară la uliță vr'o cinei pânduri străjuiau casa, ca să prîndă pe Adam Neamțu, cînd se va

abate pe acasă. Ședeau toți pe lavița de pe prispa casei și povestiau. Alți doi păziau în pod, dar aceștia dormiau ca butucii. Adam intră în tindă și cînd deschise ușa odăii, cineva tresări spărios din pat.

— Cine-i aci? ... întrebă un glas plin de spaimă. Era tatăl mașter al lui Adam Neamțu.

— Taci și nu striga, grăi Adam Neamțu domol. Atunci sări și muma-sa din pat, ca mușcată de șarpe, și începu a-l văicăra.

— Adame, Adame, din om de treabă, cum te-ai ortăcit cu pustălii și cu bejenarii... cum mă făcuși tu de mirul lumii, să-mi străjăscă pîndurii casa. Eată și acuma is afară și așteaptă să pună mîna pe tine.

— Destul, mamă... Știu că-s afară. I-am auzit... Dar fiindcă și voi sinteți lipsași, pentruaia am venit să vă aduc și vouă vr'un ban.

Bătrîni tremurau de frica pandurilor. Adam Neamțu își viri mîna în chimirul lat, scoase un pumn de galbeni...

— Nu, nu ne trebuie, nu mă nenoroci, Adame, se văicără bătrînul, bălăbănînd din mîni și nevoind să primiască banii.

Adam o clipă rămase uimit, dar neavînd vreme de pierdut, le aruncă banii în pat și plecă. Afară se auzi o mișcare neobicinuită. Pandurii simțiră ceva și acirînd pela fereștri și pela gard, simțiră că cineva străin a vorbit înlăuntru. Și toți cu armele în mîni se grămădiră la poartă, ca să intre înlăuntru.

— El este, Adam Neamțu... se auziau șoapte în țecerea nopții.

Lăzărîcă simți pericolul și scoase o șuerătură

Și cu toate acestea totul, sau partea cea mai mare, e numai o nălucire a puterii noastre de închipuire, care din departe înfrumusează toate cu o strălucire fermăcătoare.

Și așa este frără indoială. Cine n'a privit odată măcar mai mult timp la copii din jurul său? Puteți mărturisi că vați încredințat, că ei ar fi în pretinsul lor răi așa de peste măsură de fericiți, încât ar fi vrednic de pizmuit? Cred că nu, căci dacă vom pătrunde în adîncul vieții lor, atunci se va adevăra, că și ei au grijele lor, griji de copii, durerile lor, lacrimile lor, și acestea foarte multe uneori, totașa de bine ca și oamenii în vîrstă, apoi nesocotința lor, care li învață să uite repede unele lucruri, cari nu le sînt pe plac, și totașa de iute îi duce după aceea la suferințe nouă. Noi știm prea bine — din proprie pățanie, — că ei tremură, cînd de asprimea pedepselor ce-i așteaptă, cînd de neplăceri, de cari dacă ar fi mari, ar rîde nepăsători. Ei nu țin la anii copilăriei și nici nu-i au în drag. Dorința lor cea mai arzătoare este să se vadă și ei odată mari și aceasta dacă s'ar putea, cît mai iute, precum și desinestătători. Și cum s'au dezvoltat, de au ajuns la vîrsta junetei, cuatît mai vie li-e dorința de libertate și de a întemeia o familie proprie. Unde vedeți prin urmare vr'o urmă de fericire în vîrsta copilăriei? Doar dacă nu în închipuire numai. Prin urmare n'are niciun înțeles să ne tînguim după anii cari s'au dus și nu vor mai veni.

Deciteori pricina nemulțumirii noastre nu e decît un joc înșelător al puterii noastre de închipuire. Ea ne zugrăvește trecutul în culori mai vii și mai atrăgătoare, decît le-ar fi avut vr'odată realitatea.

Și aceiași putere de închipuire care ne înfrumusează mai mult trecutul, ne împodobește înșelîndu-ne și viitorul în culorile cele mai dulci. Speranța ne arată, în urma zilelor ce vor să vie, tot trandafiri minunați. Spinii lor însă, din cauza depătării, nu-i putem încă zări și recunoaște.

Trebue să ne punem și noi înșfîrșit întrebarea, că oare nu-i timpul să devenim

mai înțelepți prin învățămîntul ce ni-l dau atîtea pătăni, anume că anii următori, rar vor fi așa de încîntători, pecît ni-i închipuim noi? Oare nu-i deci mai bine să facem ca inima să tacă, cînd lăcomește în neștire? Nu trebue să ținem minte cu cerbicie că fiecărei zi, fiecărei vîrste, fiecărei stări, fiecărei sed, îi sînt date corespunzătoarele bucurii și dureri? Oare nu trebue la urma urmelor, să ne întipărim bine și statornic în minte, că cea mai bună filozofie a vieții este, să ne bucurăm cu mulțumire și cu recunoștință de ziua de azi a muncii cu spor, căci pe lumea aceasta nu-i mai mare fericire trainică decît aceasta.

Și nu pot încheia, fără să nu țin să fac un apel și o rugăminte către femeile române, implorîndu-le să se străduiască în cercul familiei, să samene și să cultive cît mai mult *mulțumirea și îndestularea*, ca pe două flori blînde și lecuitoare. Prin acestea, ele vor putea aduce în familie *fericirea și pacea* și înfrurirea cea bună poate străbate dintre cei patru păreți în afară, de multeori mai curînd, decum am crede uneori.

Dar dacă noi osîndim din tot sufletul nostru românesc, dornic de mai bine, lăcomia după cele pămîntesti, adică după bani și după luxul păgubitor, ba chiar și după dorințe deșarte, atunci preamărim însă oaltă lăcomie *nobilă*, lăcomia după *valorii sufletești*, pentru ajungerea unor calități omenești și a desăvîrșirii. Aceasta ne e îngăduit s'o sădîm, ba mai mult chiar, trebue s'o sădîm și s'o cultivăm în copii noștri, și în fiecare dintre noi, spre binele și propășirea sigură a neamului nostru.

Traian V. Țăranu.

IGIENĂ.

Viitorul dinților omenești.

Profesorul Artur S. Unterwood dela Royal-College of Dental Surgery din Londra arată într'o revistă engleză, că „*omenirea e pe cale a rămînea fără dinți*.” Această deducție pesimistă a savantului englez culminează în afirmarea, că urmarea culturii și a civilizației la toate popoarele din

părțile lumii este: că omul își perde frumusețea, puterea de rezistență și sănătatea dinților. Civilizația și boala dinților sînt fenomene paralele.

Profesorul Unterwood a cercetat ani de-a rîndul dentura din căpăținele oamenilor preistorici și a celor din vechime și a găsit la omul de pe insula Neander „o plenitudine a formațiunii dinților cum numai la sugătoare o poți afla”. Chiar și căpăținele din vremea veche egipteană din epocile predinastice, arată, fără excepții, o dentură întreagă admirabilă, dar alte cercetări ulterioare arată cum alături de dezvoltarea culturii egiptene a decăzut, a slăbit și dentura omenească. Căpăținele de pe vremea piramidelor arată că cum s'a ivit durerea dinților, s'a ivit și incompletitatea denturii, ear în epoca de aur a culturii egiptene din 500 de căpățini abia 50 mai au dentură completă. Dar pentru timpul de față chiar și această cifră ar fi ideală, căci, după Unterwood, astăzi a perit aproape cu desăvîrșire pretenția la sănătatea deplină a dinților.

Asemenea degenerații se constată și la vechii Greci și Romani, deși cu greu se poate da material doveditor, deoarece pe vremea aceluia se păstra numai cenușa răposaiilor. Dar puținele căpăține aflate pe vremea lui Tit Liviu aveau dentură completă, sănătoasă, dar în epoca lui Petronius la 41 din 143 de căpățini examinate s'a constatat dentură bolnavă. Cercetările acestui învățat englez nu s'au mărginit însă numai la asemănarea vremilor trecute cu cele de acum. Unterwood a examinat dezvoltarea denturii la diferite popoare din diferite zone. Și astfel a ieșit la iveală, că cei mai mulți indigeni din Africa, India și China au avut cîndva dinți „absolut imuni”. Cercetarea la Caferi n'a dat peste niciun caz de carie, ear la Chinezi s'a aflat abia la 30 de denturi un singur dinte carios (bolnav).

Interesant e și faptul că Caferul își curăță dinții după fiecare mîncare; o îndatinare ce cu vremea s'a prefăcut în datină religioasă. Tot astfel niciun Chinez ori Hindu nu s'apucă de mîncare, pînă nu se convinge că după ce a mîncat, are prilejul să-și spele gura și să-și curețe dinții. Dar după constatările lui Unterwood între toți muritorii poporului eschimo are cei mai buni dinți; la ei nu-i cunoscută deloc durerea de dinți. D'aici urmează, că stricarea dinților la popoarele culturale nu depinde nici de clima nici de curățirea regulată a dinților, care la Eschimo nici nu se pomeneste. Unterwood e înclinat a viri cauza slăbirii dinților în teoria evoluției, la punctul unde omul preistoric devenind om, a început să mănince ferturi și astfel dentura și-a pierdut însemnătatea și cu prisosința dinților tari de odinioară s'a început și stricarea denturii.

ușoară de pasere de noapte. Semn că șeful să grăbiască. Pandurii și năvăliră pe poartă, eară unul strigă:

— În numele legii predați-vă, că de nu — pușcăm!

— Vă pușcați neghiobia voastră, dobito-cilor!... Umblați singuri după moartea nenorociților!... răcni Adam Neamțu înfuriat și în clipa următoare vîrînd mîna în chimir, o scoase încercată de bani și-i zvîrli între pîndurii. Aceștia tresăriră înspăimîntați, dar cînd sunetul metalului ce se rostogolia la picioarele lor le izbi urechile, ca la un semn dat, cu toții își aruncară armele din mîni și se năpustiră unii peste alții, ca să culeagă banii de pe jos. Era o învălmășeală, o gărgăzală nemaipomenită. Injurături și gemete înăbușite se auziau de jos. Adam Neamțu zîmbi și aruncînd încă un pumn de bani, plecă. Lăzărică abia mai putea umbra de ris.

V.

În ziua următoare cu toții se aflau la „Peștera Rolului”. Era o zi de odihnă pentru dinții. Doi înși, încă decînd se crepase de ziuă, scoborîră în sat după vin și alte mărunțisuri. Alți doi scoborîră pînă în „Poeana Pascului”, unde erau mai multe stîne și păcurarii își păziau oile. Cumpărarea cu bani grei patru mei și luîndu-i pe umeri, plecară mai departe spre cuibul lor îngrădit cu stînci. Ceialalți rămăseră sus în peșteră.

Era o zi friguroasă. De cu dimineața prinse a se cerne o ploaie mărunță din cerul acoperit cu nori de plumb. Sus pe vîrfurile munților era frig. O ceață deasă se lăsase peste codri și abia

se putea zări la zece pași. Nu se mai vedeau nici văile, nici dealurile și nici satele de prin prejur.

Adam Neamțu și cu Lăzărică ajunseră la „Rol” abia cu puțin înainte de răvîrsatul zorilor. Li prinsese ploaia pe drum și-i udă pînă la peie. Ajungînd la peșteră își schimbă vestimintele cele ude cu altele uscate și învîlîndu-se amîndoi în niște căbanițe mari și călduroase, se culcară, căci erau morți de osteneală. Ei dormiau duși în vreme ce ceilalți adunau surcele și se căzneau cu așfarea focului. Niță Duma, un Ilidian, înrudit d'aproape cu căpitanul, un flăcău tînăr, căruia abia începuse a-i miji mustața, își simți în dimineața aceia inima cuprinsă de dor, după Ilidiențele tînere d'acasă. Își luă fluierul, ieși afară din peșteră, se puse sub un fag prin al căruia frunziș des nu străbătuse ploaia și începu a-și vîrta tot dorul și tot focul inimei sale în sunetele dulci ale fluierului.

Gheorghe Dogariu, de origine din Potoc, om în puterea vîrstei, îl privi zîmbind.

— Cum e mai Niță, și s'au aprins călcetele după vr'un ghiavol de fată?...

Niță nu răspunse, ci doinia mai departe.

Ceialalți, mai fiecare era ocupat cu cîte ceva, cu curățitul armelor, cu ascuțitul cuțitelor, ear cînd sosiră cu mei, se apucară de jupuitul lor. Curățîndu-i cum se cade, îi înțepă în frigărî și începu a-i întoarce pe deasupra fiacărilor. Toată treaba pîrjolitului era lăsată în grija lui Pătruț Murgu, tot Ilidian, care de mînune cum se pricepea la pîrjolitul melor. Dîncînd-încînd se opria, mai tăia din o bucată de clisă bucățele mici, și înțepînd cu cuțitul melul, îi umplea toate înțepăturile cu bucățele de clisă. Și așa pregătî,

il întorcea mai departe, cu băgare de seamă, pe deasupra flăcărilor pîlpăitoare. Mei din frigere prinseră a se rumeni ca de o culoare trandafirie și respîndiau un miros atît de plăcut în peșteră și în aretul ei.

Către amezii ceața începu a se risipi de pe munți, norii a se împrăștia, lăsînd în urma lor un cer limpede și albastru, din a căruia înălțimi soarele își cernea maestos razele sale pline de căldură și viață. Pecînd prînzul fu gata, se sculară și cei doi și adunîndu-se cu toții în jurul unei lespezi de peatră pe care se aflau mei fripți, se apucară să prînziască.

În ziua aceea, ceice aduseră mei, culeseră multe vești de pela păcurarii, numărul pîndurilor s'a doit și umblau prin sate în ruptul capului ca să pună mîna pe haiduc. Mulți țărani erau învinuiți, că ar găzdui pe haiduci și pentru aceea îi prindeau, și bătîndu-i pînă la sînge îi chinuia cumplit, ca să spună că pe unde se ține Adam Neamțu cu ceața lui. Unii dintre țărani știau, că pe unde e, căci nu odată au văzut ei ridicîndu-se fum dela peștera „Rolului”, dar nu ar fi tradat ei ascunzătoarea odată cu capul. Și cum să-l și tradeze, cînd Adam Neamțu îi ajutara cu detoate și nu-i lăsa nicicînd la nevoie.

Prin sate și prin orașe, eară începu a trage clopotul bisericii seara la opt ore, și deatunci nu-i mai era ertat să umble pe uliți, ca pe vremea haiducului Giumanca.

Păcurarii le mai aduse și vestea, că pandurii au de gînd să formeze o poteră și astfel să porniască o goană teribilă în contra haiducilor.

— Trebuie să fim cu ochii în patru, le grăi Adam Neamțu după ce își sprăvi cu mîncarea. Dar

Singurul mijloc prin care putem împedea și modera încetiva acest tempo al degenerării denturii, e cultivarea sistematică și strictă a dinților. Unterwold ni-l aduce ca exemplu pe Cafer. Insflșit recomandă o reformă a nutremintului, indicind și împrejurarea că bunăoară mîncările cari conțin mai mult element bălos împedecă stricarea dinților. Totastfel arată ca fiind de mare însemnătate pentru sănătatea dinților și alaptarea prin însăși mama fătului, zicînd că alaptarea artificială se răzbună în prima linie prin dezvoltarea unei denturii predispușe la durerea de dinți.

ECONOMIE.

„Thanaton“ cu preț redus. Secretarul Reuniunii economice din Caraș-Severin aduce la cunoștință publică, că ministrul, de finanțe (ord. Nr. 114,050/1911) a redus prețul „Thanaton“-ului (extras de leșie de tutun pentru combaterea moliei de vii) și adevărat la cantități mai mari de cel puțin 100 k. costă 90 fil. kgr. o cutie de 5 kgr. costă 4 cor. 50, de 2 kgr. 1 cor. 80, de 1 1/3 kgr. costă 1 cor. 17 fil. Pentru a căpăta „Thanaton“-ul cu acest preț redus, se recere sau un certificat comunal dela primărie sau un certificat dela vre-o Reuniune economică sau de grădinarit.

Licitație de cai în Mezöhegyes. Herghelia de stat din Mezöhegyes publică, că în 6 August st. n. va avea loc acolo licitație de cai din herghelie și anume numai pentru prășitorii: 14 iepe de prășire mai bătrîne și 20 iepe de trei ani. Tot la acest prilej se vor vinde fără nici o restrîngere 7 iepe mai bătrîne, 19 iepe de trei ani, 3 iepe de un an, 1 iapă selectă, 24 jugăniși de 3 ani, 24 cai de ham și călărie. Inceputul licitației la 9 ore. Condițiile se publică la fața locului. Prășitorii cari doresc să participe la cele mai întîi amintite, au să prezinte certificat de prășitor (tenyész igazolvány) liberat de Reuniunea comitatensă.

FELURIMI.

Săpături în Samaria. Guvernul turcesc a permis în 1908 unei expediții arheologice dela universitatea Harvard să facă săpături în Samaria Palestinei. Conducătorul expediției este profesorul Reisner, care a aflat acum în Samaria o clădire veche de mare importanță științifică. A aflat adevărat palatul regelui Ahab, cunoscut din biblie. Pe locul unde s'au început săpăturile, se găsesc în adîncimea pămîntului rămășițele din cinci epoce culturale.

ca să-și mai încurajeze tovarășii, le mai zise: Cu una cu două nu vor pune ei mina pe noi!... și-și goli pocalul de vin punîndu-l numai odată la gură.

Dup'aceia își adunară cu toții banii la un loc și Adam Neamțu le zise:

— Înainte de toate să ne ascundem banii, căci poate vor da și vremuri grele peste noi și atunci va fi greu dacă nu ai la îndămină adunați bani albi pentru zile negre.

Și luară ei o căldare mare de aramă cu două mânuși, pe care o adusesse unul din sat, și goliară în ea toți banii de aur și de argint ce-i țineau în niște burdușe de capră. Dup'aceia acoperiră banii cu o pînză albă, în urmă topiră ceară și turnară peste pînză în căldare, așa ca umezeala să nu pătrundă la bani.

La gura peșterii săpară o groapă adîncă și înainte de a așeza căldarea înlăuntru, cu toții puseră mina dreaptă pe inima și a stîngă pe căldare și jurară solemn, că banii earăși cu toții să-i scoată de acolo. Și că de se va întimpla între dinșii vr'unul slab de inimă, să spună altora, ori că o veni singur să-i scoată, aceluia Dumnezeu să-i sece puterile ca anii ce-l mai va avea de trăit de atunci înainte, să și-i petreacă ca un om nevoiaș și noroc să nu mai aibă în viața sa. Așa jurară ei haiducii și slobozind cazanul cu bani în groapă, rostogoliră o lespede mare deasupra groapei și o tocmiră așa de bine, încît cel mai dibaci om de-ar fi dat pe acolo, nu s'ar fi putut nădăli, că ce comori zac sub picioarele lui.

Afară era senin și se încălzise bine. Haiducii începură a cheui. Își petreceau de minune cu vin, cu cîntări, cu jocuri și cu glume. Numai

CRONICA.

Zborul lui Vlaicu la Lugoj a fost o adevărată biruință a geniului românesc. Aici s'a întrecut pe sine însuși. Lumea la rîndul ei i-a făcut ovații enorme. Il apreciază după vrednicie și zările neromânești. Și dacă s'ar întimpla să se decidă a veni să zboare și aici, pe plaiurile din Valea Carașului, nu ne îndoiim că ar da de un popor care l-ar ști răsplăti și — înafară de aplauze...

Chorul țăranilor ort. rom. din Oravița-rom. va da, ca în toți anii, un mare concert, împreună cu teatru și petrecere cu joc, Vineri seara, la ruga de Sf. Ilie, în Grădina de tir din localitate, care nu ne îndoiim că va fi cercetat ca totdeauna.

Joi s'a ținut aici sinodul protopresbiterial sub noul adm. prot. d. *Mihail Gaspăr*, luîndu-se la cunoștința raportul general al protopresbiterului și alegîndu-se în scaunul prot. membru ordinar: preot *Gheorghe Neda* (Oravița-rom.), ear membru suplent: preot *Aurel Nemoianu* (Agadici).

În „Românul“ Nr. ne pomenim earăși cu rîșcăiturile unei cîrțițe, care aiurează „Din Oravița“ ocupîndu-se, din pură tragere de inimă (?), cu chestia protopiatului, cu pricina (?) din care artiștii noștri trec pîngă noi ca pîngă o moară frîntă, însfîșit bătîndu-și joc de zvircolirile înghebarii unei societăți pentru asigurarea vitelor. Și cînd dai să te aperi de mușcăturile ei, zice că n'o cheamă cîrțiță, ci „Nujoacă“, „Sufletblind“ și acum mai pe urmă „Romis“, deși ea și în fundul pămîntului — tot cîrțiță rămîne.

Cu data de 1 August a. c. se va deschide în Lugoj un atelier de tipografice românească, fiind aranjată cu cele mai noi soiuri de litere și cu cele mai moderne mașini. Proprietarul tipografiei e. d. *Gheorghe Țăran*, fost mai mulți ani conducător la fostul ziar „Tribuna“ din Arad. Salutăm cu bucurie noua întreprindere românească și credem că toți Românii de bine se vor grupa în jurul acestei tipograficii, dînd comanda lor necesare noii tipograficii românești.

La scrutiniul din Dumineca trecută al alegerii de deputat congressional al Bocșei a ieșit biruitor distinsul secretar konzistorial *Dr. Cornel Corneanu*, față de prof. *Dr. M. Ienciu* rămas în minoritate cu peste 200 de voturi. Și nimeni nu-și mai bate capul că oare n'ar fi fost mai bine să-și fie menținut d-l Serb cercul Bocșei, reuîndînd la cercul Iamului, unde se putea face fără „concurență liberă“ alegerea unui alt fruntaș d'ei noștri...

Adam Neamțu se trase la o parte, pe o stîncă de pe marginea prăpastiei, și cu capul răzîmat în mină privia îngîndurat jos pe valea „Ghicinului“, ce se desvălia la picioarele lui. Se gîndia la Ileana și simțea că cuadevărât o iubește. Gîndul, că acum e măritată îi făcea rău. Și chipul ei gingaș, cu ochii negri, adumbriți de sprincene groase, frumoase arcuite, îi stetea tot înaintea ochilor. Cugeta serios să o ia de soție. Greul însă zăcea în aceia, că ea era femeie cu bărbat și că dacă o va și lua, nu știa unde să o ducă. Și gîndind el așa, soarele roșu și mare se adîncia în abizurile întunecate dela marginea orizontului. Ultimele raze roșiatice ce mai luminară o clipă vîrfurile munților, le dedea o înfățișare bizară ca unei păduri de bronz din basmele cu zmei. Și așa confundat în gînduri a stat el acolo până a înserat bine. Injurul lui se avîntau prin aer, în zboruri neregulate, o mulțime de lilaci. Din crepăturile întunecate ale stîncilor zburau bufnițe, cu ochii sticloși, și țipau ciudat prin văzduh.

Mai tîrziu se apropiară de el Lăzărîcă și cu Busuioc, acesta originar din satul Ciortea. Și vorbeau ei despre multe până tîrziu în noapte. Adam Neamțu le împărțăși și lor de planul însurătoarei lui și deaceia, că de se va însura, unde să-și țină muerea. Busuioc îi zise:

— Să șadă în Slatina, și deacolo se mai meargă dîncînd-încînd și pela neamurile din Ilidie. Unde o vedea că sînt mai puțini pînduri, acolo să se mute, și ție sa-ți dea de veste citeun păcurar.

— Așa voi și face, grăi Adam Neamțu, tot îngîndurat.

(Urmează).

Duminecă a fost ales la lam de învățător, cu majoritate de voturi, substitutul d'acolo: *Gheorghe Cărbău*, originar din Oravița-română. Felicitări!

Sectă nouă. În satele săsești din țara Birsei s'a întemeiat de cîțva timp o nouă confesiune. Credincioșii săi se numesc între sine evangeliști. Misionarii sectei au lucrat cu mult succes, convertind un număr considerabil de țărani sași la noua credință. Din cauza aceasta preotul Ioan Fretschkes din Ghimbav a făcut arătare la ministerul de interne și a cerut să se porniască cercetare împotriva evangeliștilor, sub titlul de „agitare“ contra religiei. Ministerul a răspuns, însă, că noua sectă din țara Birsei n'a comis până acum nicio faptă contrară legilor și moralității publice, — și astfel nu poate porni cercetarea cerută...

Marele Bioscop Apollo d'acîi dă înainte reprezentații foarte reușite, avînd ca răsplată aproape totdeauna sala plină.

De vînzare: 8 acții din emisia V. a „Albinei“ à 300 cor. la negustorul *Victor Cîpu* în Varadia.

Aviz. Totfelul de stampilii de gummy cu tot cu perna de culori, mașini de numerizat pentru industriași, negustori, advocași, bănci, reuniuni, oficii, comune se pot căpăta cu prețul cel mai ieftin la Fabrica de stampilii de gummy în Czegléd. La comanda de peste 10 cor. se mai dă și 100 cărți de vizită de pergament cu orice litere. Totuși se capătă și diferite obiecte de reclam. Voiajori și agenți locali se pîrmesc cu provizie mare. Cereți consemnarea prețurilor!

Dela „Asociațiune“.

Circulară

către Onor. Direcțiunile ale despărțămîntelor „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“.

În circulara cu Nr. 1886 dela 10 Decembrie 1911, referitoare la *Cursurile pentru analfabeți*, am fost accentuat, între altele, că cele mai bune prelegeri model din diferite ramuri comitetul central le va premia cu cîte 50 coroane.

Fiindcă până la data de față numai puține din Direcțiunile despărțămîntelor noastre au satisfăcut acestor dispoziții, le rugăm cu toată insistența, pe cele în restanță, să binevoiască a prezenta comitetului central atît rapoartele, referitoare la *cursurile pentru analfabeți*, cît și eventualele *prelegeri populare model*, ce li s'ar fi prezentat spre scopul indicat.

La cererile pentru premiile puse în vedere pentru instruirea analfabeților să se arate în deosebi: 1. Cît timp au durat cursurile întocmite spre acest scop? 2. Numele persoanelor, cari au luat parte la aceste cursuri. 3. Rezultatele obținute. — Aceste împărțășiri să fie confirmate din partea directorului despărțămîntului, de care se ține comuna respectivă, și să se înainteze Biroului central al „Asociațiunii“ (Sibiu — Nagyszeben, Str. Șaguna Nr. 6), celmult până în 15 August n. a. c.

Reclamăm de urgență aceste rapoarte, cuatît mai mult, pentru că despre rezultatul cursurilor de analfabeți avem de a raporta adunării generale și pentru că în scopul ținerii acestora am fost distribuit, unde ni-s'a cerut, circa 1000 ex. din Abecedarul de I. Bota.

Sibiu, în 19 Iulie 1912.

Andrei Bărsăneanu
prezident.

Poșta Redacțiunii.

Preot O. Ciorda, și tuturor întrebătorilor le răspundem, că marele oculist român, locotenent-colonelul *Dr. Gheorghe Crăiniceanu*, directorul „Asilului de orbi Regina Elisabeta“ din București, va petrece întreagă luna August din ăstan aici în Oravița.

Bibliografie.

A apărut „Triumful Creștinismului“, cîteva reflexiuni actuale la aniversarea 1600-a dela emanciparea religiei creștine 313—1913, de Ioan Roșiu, agiul secretar al „Unirei“ din Blaj. Prețul 1 cor. — O recomandam cu căldură cititorilor noștri.

Editor-proprietar: *Gheorghe Jianu*.
Redactor-responsabil: *Ilie Oravițanu*.

➔ **Aviz celor interesați!** ➔

Țiglă de acoperit — Cărămidă de zidit

de prima calitate se poate căpăta pe o cale mai scurtă și din cauza transportului și mai ieftin decât orunde, la fabrica de țiglă a d-lui

Iosif Traistă în Ciclova-română.

Farmacia „La vulturul negru“

(Apoteca bătrână)

ORAVIȚA

stabilită la anul 1797.
proprietatea Knoblauch din 1817.
Telefon Nr. 59.

Roma 1191

Paris 1911, medalia de aur.

Spiritul Mentholos — Knoblauch

preparat al farmaciei „La vulturul negru“ din Oravița, prețul dela 40 fil. până la 2 cor.

Kremă de liliie americană	à Cor.	1.-
Pudră de liliie americană, albă, roza și crème	" "	1.20
Săpun de liliie americană	" "	-.70
Pieături pentru dinți	" "	1.-
Picături chineze pentru dinți	" "	70.-
Esență de liqueur, rom, preparat Knoblauch,	Litru à 20 fil.	
Bomboane pentru tusa	à 20-60 "	
Esență de mușchi izlandeze specialitate engleză	à Cor. 1-1.50	
" " " pentru reumă	à Cor. 1.-	

Leac împotriva panglicei (limbricul mare).

Mare depozit de articole de gumă, pentru bărbați și femei, legături pentru soboriști dela fabrice de primul rang indigene și străine.

Ceiece nu s'ar găsi în depozit se câștigă prompt în 2-3 zile fără nicio cheltuială. Comande dela 6 coroane însus se trimit gratuit.

Parfumerie și preparate cosmetice, cremă pentru obraz, săpunuri și alte specialități ale farmaciei se capătă la

„Apotecăria bătrână“ a lui Max de Knoblauch în Oravița
în ulița mare, peste drum de otelul „Coroana“.

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care depătează de pe față și de pe mini orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuințate până'acum. Se capătă la: **Apoteca Sfintul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein). Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sînt picăturile americane. Prețul 1 cor.

O mare ospătărie

în mijlocul orașului **Biscrica-albă** (Fehértemplom), cu 6 chilii de pasageri, șopron mare, grajd, grădină și alte clădiri, cutot cu inventar, e din pricina altei întreprinderi de vinzare în condiții favorabile. Prețul de vinzare: cor. 42.000, de plată momentană numai 20.000 cor.

Foarte avantajos pentru ospătari și negustori. A se întreba la Firma **M. Becker și fiul**, unde se capătă în orice cantitate: vin alb și roșu, rachiul de loze, de prună, rom și tot felul de liceururi cu prețuri absolut solide.

Țiglăria cu abur din Bozovicî

a băncii „Oraviciiana“ din Oravița

fiind terminată și începîndu-și lucrările, cu considerare la cererea mare de țiglă, se anunță că se pot deja face prenotări de comande.

În această fabrică de primul rang se capătă

excelentă țiglă arsă pentru zidit, țiglă falțuită pentru acoperișe, țiglă rotundă pentru fîntîni ș. a.

Prețuri absolut solide și serviciu prompt. — Comandele se pot face atît la contabilitatea Țiglăriei în Bozovicî cît și la „Oraviciiana s. p. a.“ în Oravița.